



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **CZ IZOLACE s.r.o.**, sídlem Blanická 834/140, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného spočívající v neuskutečnění změny nastavení datové schránky, o kasační stížnosti žalobkyně proti výrokům I a II usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2023, č. j. 3 A 42/2022-189,

t a k t o :

Kasační stížnost žalobkyně **se zamítá**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] V řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného spočívající dle žalobkyně v tom, že žalovaný k její žádosti nezměnil nastavení datové schránky na volbu „znepřístupnit“, požádala žalobkyně o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Městský soud v Praze výroky I a II v záhlaví označeného usnesení žádost žalobkyně zamítl.

[2] V odůvodnění usnesení městský soud konstatoval, že v řízení již jednou o žádosti žalobkyně o osvobození od soudních poplatků rozhodoval. Usnesením ze dne 30. 6. 2022, č. j. 3 A 42/2022-102, jí nepřiznal osvobození od soudních poplatků s odůvodněním, že žalobkyně disponuje dostatečnými finančními prostředky k uhrazení soudního poplatku za žalobu. Kasační stížnost proti tomuto usnesení Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 9. 9. 2022, č. j. 5 As 204/2022-13. Městský soud usnesením ze dne 12. 1. 2023,

č. j. 3 A 42/2022-137, zamítl také návrh žalobkyně na ustanovení zástupce, neboť neshledal naplnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků.

[3] K nově podané žádosti městský soud uvedl, že žalobkyní předložené listiny osvědčily, že v letech 2020 až 2022 podnikala se ztrátou, nicméně disponovala dostatkem finančních prostředků, aby soudní poplatek ve výši 2 000 Kč uhradila. Městský soud připomněl, že z již dříve předložených listin vyplývá, že Garančním systémem finančního trhu byla stanovena k vyplacení náhrada z vkladu žalobkyně vedeného u Sberbank CZ, a.s. ve výši 245 961 Kč. Žalobkyně tak dle městského soudu v době vydání napadeného usnesení disponovala více než dostatečnou částkou k úhradě soudního poplatku.

[4] Městský soud dále pokračoval, že ačkoli žalobkyně v podáních uváděla, že uvedené prostředky a další prostředky (až do výše 422 000 Kč) bude v budoucnu potřebovat k zajištění úpravy trafostanice sloužící k jejímu podnikání, pro tato tvrzení městský soud v předložených podkladech nenalezl oporu. Z dopisu distributora elektrické energie vyzývajícího k provedení úpravy odběrného místa nelze dle městského soudu dovodit, že by náklady spojené s touto úpravou měly vzniknout žalobkyni; adresátem uvedené písemnosti byla podnikající fyzická osoba, Jaroslav ŠPAČEK - TEPELNÉ IZOLACE, od kterého žalobkyně elektrickou energii dříve odebírala.

[5] Městský soud dále poukázal na skutečnost, že z rozvahy žalobkyně sestavené ke dni 31. 12. 2022 vyplývá, že oproti roku 2021 měla žalobkyně zůstatek v pokladně (tedy peněžních prostředků v hotovosti) ve výši 92 000 Kč. Rovněž se městský soud pozastavil nad skutečností, že ačkoli žalobkyně zpochybňuje schopnost uhradit soudní poplatek, hradí služby profesionální daňové kanceláře, u které nechává každoročně zpracovávat svá daňová přiznání. Městský soud tak uzavřel, že žalobkyně jako právnická osoba, která byla založena za účelem dosahování zisku a která je aktivní (nenachází se v úpadku), by měla být schopna pokrýt výdaj v podobě úhrady soudního poplatku ve 2 000 Kč. Dle městského soudu tak žalobkyně ani na základě druhé žádosti neprokázala nedostatek finančních prostředků, resp. nesdělila soudu takové informace o majetkových poměrech, které by byly věrohodné a které by odůvodňovaly osvobození od soudních poplatků. Vzhledem k tomu nebyla dle městského soudu naplněna ani podmínka pro ustanovení zástupce.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti výrokům I a II usnesení městského soudu kasační stížnost, v níž namítala, že se městský soud náležitě nevypořádal s aktuálními majetkovými a výdělkovými poměry, nedostatečně zjistil skutkový stav a nesprávně jej vyhodnotil. Stěžovatelka uvedla, že městskému soudu doložila, že jí bylo v březnu 2023 přiznáno plné osvobození od soudních poplatků pro nemajetnost v řízení před Nejvyšším správním soudem ve věci vedené pod sp. zn. 1 As 10/2023, přičemž shodné závěry se dle jejího názoru musejí vztahovat rovněž na řízení před městským soudem. Stěžovatelka upozornila, že městský soud nerozlišil její aktuální majetkové poměry (na základě prohlášení ze dne 31. 8. 2023) a poměry neaktuální (na základě prohlášení ze dne 9. 5. 2022). Připomněla, že částkou ve výši 250 000 Kč nedisponuje; její významnou část použila v roce 2022 na úpravu trafostanice. Ke dni 31. 12. 2023 (správně 2022) činil stav pokladní hotovosti 82 000 Kč. Ten však není z pohledu stěžovatelky ke dni 31. 8. 2023, k němuž činila majetkové prohlášení, relevantní. Dále stěžovatelka poukázala na skutečnost,

pokračování

že předpokládané náklady soudního řízení nečiní pouze částka ve výši 2 000 Kč na úhradu soudního poplatku, ale rovněž náklady na advokáta, kterého pro řízení nezbytně potřebuje.

[7] Žalovaný práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud nejprve ve vztahu k podmínkám řízení o kasační stížnosti připomíná, že pokud se jedná o podmínku zaplacení soudního poplatku za podanou kasační stížnost, rozšířený senát již v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS, dospěl k závěru, že *„stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností“*. V tomto případě nebylo napadeným usnesením rozhodováno o návrhu ve věci samé, jelikož se jedná o procesní rozhodnutí učiněné v řízení o žalobě, jímž se toto řízení nekončí. Proto stěžovatelka nebyla povinna soudní poplatek uhradit. Z citovaného usnesení rozšířeného senátu rovněž plyne, že v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí, jímž se řízení o žalobě nekončí, není u Nejvyššího správního soudu vyžadováno ani povinné zastoupení advokátem.

[9] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[10] V souzené věci stěžovatelka napadla kasační stížností výroky usnesení městského soudu, jimiž nevyhověl její žádosti o osvobození od soudních poplatků a zamítl návrh na ustanovení zástupce. Podmínky individuálního osvobození od soudních poplatků ve správním soudnictví upravuje § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Podle tohoto ustanovení platí, že *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne*. Rovněž pro ustanovení zástupce je podle § 35 odst. 10 s. ř. s. stanovena podmínka, aby u navrhovatele byly splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

[11] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že účastník řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků, je povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své majetkové a sociální poměry. Rozhodnutí o žádosti pak musí vždy vycházet z konkrétního posouzení naplnění zákonných podmínek a musí odpovídat tomu, aby žadateli nebylo jen pro jeho majetkové a sociální poměry znemožněno uplatňovat nebo bránit své právo (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2010, č. j. 7 Ans 3/2009-184). Účastníka řízení v této souvislosti tíží břemeno tvrzení o jeho nepříznivé majetkové situaci a povinnost toto tvrzení osvědčit. Nevěrohodnost či neúplnost tvrzení ohledně existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků vylučuje, aby bylo žádosti vyhověno (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS). Tyto podmínky přitom platí i tehdy, je-li účastníkem, který žádá o osvobození, právnická osoba. Také ta musí svou nemajetnost, resp. nedostatek finančních prostředků k úhradě soudních poplatků z vlastních zdrojů osvědčit (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010,

č. j. 1 As 70/2008-74, č. 2099/2010 Sb. NSS). Uspořádá-li přitom právnická osoba svoji činnost tak, že dlouhodobě setrvává bez dostatečných finančních prostředků, ačkoli jejich vynakládání v souvislosti s vykonávanou činností je obvyklé a nezbytné, nelze takovou právnickou osobu zpravidla osvobodit (tamtéž, bod 33).

[12] Jak Nejvyšší správní soud stěžovatelce sdělil již v rozsudku ze dne 9. 9. 2022, č. j. 5 As 204/2022-13 (bod 19), sama skutečnost, že stěžovatelka v uplynulých letech dosahovala záporných výsledků hospodaření, nemohou představovat dostatečný důvod pro její osvobození od soudních poplatků za situace, kdy z jí sdělených skutečností je zároveň zřejmé, že disponovala peněžními prostředky, které s ohledem na jejich výši zjevně postačovaly k úhradě soudního poplatku ve výši 2 000 Kč. Z předloženého přípisu Garančního systému finančního trhu týkajícího se výplaty náhrad pohledávek z vkladů vedených u Sberbank CZ, a.s. je patrné, že stěžovatelce byla v průběhu soudního řízení před městským soudem vyplacena částka 245 961 Kč, která mohla být použita k úhradě soudního poplatku, případně i k úhradě nákladů na zastoupení advokátem. Stěžovatelka navíc nedoložila, z jakých zdrojů ztrátové hospodaření reálně pokrývá, a zda tedy obdobným způsobem není schopna pokrýt i úhradu soudního poplatku ve výši 2 000 Kč.

[13] Pokud stěžovatelka v kasační stížnosti tvrdí, že „významnou část“ vyplacených prostředků použila v roce 2022 na „náhradu nákladů spojených s jednáním o úpravě nemovitosti trafostanice“, jedná se dle Nejvyššího správního soudu o obecné tvrzení, které stěžovatelka ničím nedoložila. Navíc toto tvrzení nic nemění na skutečnosti, že při vynakládání obdržených prostředků měla stěžovatelka počítat s nezbytností úhrady soudního poplatku, nikoli spoléhat na to, že bude od soudních poplatků osvobozena. Městský soud pak v této souvislosti správně nepřehlédl, že z dopisu distributora elektrické energie vyzývajícího k provedení úpravy odběrného místa ani nelze dovodit, že se jednalo o náklady stěžovatelky. Výzva byla adresována podnikající fyzické osobě, Jaroslav ŠPAČEK - TEPELNÉ IZOLACE, od něhož (jako od subdodavatele) stěžovatelka elektrickou energii odebírala. Stěžovatelka městskému soudu nedoložila ani nevysvětlila, jaké konkrétní náklady a v jaké výši a z jakého právního titulu hradila a proč tak činila namísto jiné podnikající osoby. Sama navíc připustila, že ještě ke 31. 12. 2022 činil stav její pokladní hotovosti (tedy i po případném vynaložení sporných nákladů) 82 000 Kč. Stěžovatelka tak při vědomí nadále vedeného soudního řízení a v něm dříve nepřiznaného osvobození od soudních poplatků, potvrzeného rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 204/2022-13, měla v rámci péče řádného hospodáře pamatovat na povinnost k úhradě soudního poplatku, nikoli spoléhat na to, že zbaví-li se obdržených finančních prostředků, bude od soudních poplatků osvobozena.

[14] Městský soud tedy stěžovatelce osvobození od soudních poplatků správně nepřiznal, neboť nenaplnila podmínky dle § 36 odst. 3 s. ř. s. Z tohoto důvodu městský soud nemohl vyhovět ani stěžovatelčině žádosti o ustanovení zástupce dle § 35 odst. 10 s. ř. s.

[15] Závěrem Nejvyšší správní soud poznamenává, že nepřehlédl stěžovatelčinu námitku dovolávající se závěrů usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 10/2023-53, jímž byla v březnu 2023 osvobozena od soudního poplatku v uvedeném řízení před Nejvyšším správním soudem. Stručné odůvodnění odkazovaného usnesení Nejvyššího správního soudu ovšem nijak nezohledňuje a ani nezmiňuje nespornou existenci finančních prostředků stěžovatelky pocházejících z náhrady z vkladu u Sberbank CZ, a.s., k jejímuž vyplacení

pokračování

došlo v průběhu vedeného soudního řízení před městským soudem a o kterou městský soud v nyní posuzovaném případě primárně opřel své úvahy.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Na základě výše uvedených skutečností Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[17] O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne městský soud v konečném rozhodnutí o žalobě, a to podle pravidel o náhradě nákladů řízení o žalobě samotné (§ 60 s. ř. s., tedy podle procesního úspěchu účastníků řízení o žalobě, obdobně viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022-30, bod 50).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. prosince 2023

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senát

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl předsedkyní senátu Veronikou Juříčkovou v právní věci žalobkyně: **CZ IZOLACE s.r.o.**, sídlem Blanická 834/140, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného spočívající v neuskutečnění změny nastavení datové schránky, o kasační stížnosti žalobkyně proti výrokům I a II usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2023, č. j. 3 A 42/2022-189,

t a k t o :

Rozsudek ze dne 6. 12. 2023, č. j. 6 Azs 306/2023-15, se opravuje tak, že na všech číslech listu se v jeho označení číslem jednacím vypouští nesprávná rejstříková značka Azs a nahrazuje se správnou rejstříkovou značkou As.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Dne 6. 12. 2023 Nejvyšší správní soud vyhlásil ve shora označené právní věci rozsudek, v němž nedopatřením uvedl v označení číslem jednacím nesprávnou rejstříkovou značku Azs (namísto správné rejstříkové značky As).

[2] Podle § 54 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), ve spojení s § 120 s. ř. s., předseda senátu opraví v rozsudku i bez návrhu chyby v psaní a počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti. Týká-li se oprava výroku, vydá o tom opravné usnesení a může odložit vykonatelnost rozsudku do doby, dokud opravné usnesení o tom nenabude právní moci.

[3] Z citovaného ustanovení zákona vyplývá, že opravit rozhodnutí je možné v případech, kdy se jedná o chyby v psaní a počtech, včetně chyb, které je možno pokládat za jiné zřejmé nesprávnosti podobného charakteru jako chyby v psaní a počtech, k nimž došlo např. pochybením způsobeným mechanickou či duševní činností při vyhotovení rozsudku.

[4] K takové zjevné nesprávnosti došlo i v daném případě při písemném vyhotovení rozsudku, v jehož označení číslem jednacím byla nedopatřením uvedena nesprávná rejstříková značka Azs, namísto správné rejstříkové značky As.

[5] Předsedkyně senátu proto tímto usnesením i bez návrhu účastníků provedla opravu zjištěné zjevné nesprávnosti v označení rozsudku číslem jednacím, a to způsobem uvedeným ve výroku tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. prosince 2023

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu